

§ 128 Yttrande, Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål (Ds 2020:18) (Humn/2020:141)**Ärendebeskrivning**

Örnsköldsviks kommun har fått promemorian ”Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål (Ds 2020:18) på remiss från Justitiedepartementet. Humanistiska nämnden svarar för Örnsköldsviks kommun. Yttrandet ska lämnas till departementet senast 4 december 2020.

Promemorians huvudsakliga innehåll

Vårdnadstvister är svåra för alla inblandade och särskilt för barnen. Vid en internationell vårdnadstvist slits barnet dessutom mellan föräldrar i två länder. Ibland leder en konflikt mellan föräldrarna så långt att barnet olovligt förs bort eller hålls kvar av en av dem. Det är angeläget att det finns regler i EU som kan överbrygga de olikheter som finns mellan medlemsstaternas rättssystem och bidra till att tvister med en internationell anknytning kan lösas på ett förutsägbart och effektivt sätt till barnets bästa.

I juni 2019 antogs i EU en omarbetad Bryssel II-förordning, som gäller frågor om äktenskapsskillnad, föräldraansvar och internationella bortföranden av barn. Förordningen innehåller regler om vilken medlemsstats domstol som kan pröva en tvist med en internationell anknytning. Den innehåller också regler om erkännande och verkställighet av avgöranden i EU. Genom den nya förordningen stärks barns och föräldrars rättssäkerhet. Det införs en allmän skyldighet för domstolen att låta ett barn uttrycka sina åsikter och att beakta åsikterna i förhållande till barnets ålder och mognad. Alla avgöranden om föräldraansvar görs direkt verkställbara i andra EU-länder. Dessutom harmoniserar den nya förordningen delvis med medlemsstaternas verkställighetsregler. Vidare förbättras informationsutbytet mellan medlemsstaternas myndigheter, vilket underlättar domstolarnas handläggning och förbättrar deras beslutsunderlag.

Förordningen blir direkt tillämplig i Sverige och andra medlemsstater i EU, men kräver kompletterande svenska bestämmelser och författningsändringar. I promemorian lämnas de författningsförslag som är lämpliga med anledning av förordningen. Författningarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022.

Delges:	Verkställs av:
Justitiedepartementet	

Humanistiska nämnden

2020-11-17

2 (2)

§ 128 (forts.)

Beredning av ärendet

Välfärdsförvaltningen har tagit fram ett förslag till yttrande för humanistiska nämnden daterat 2 november 2020.

Prövning av barnets bästa

Ärendet gäller ett yttrande över förslag till förändrad lagstiftning för att bidra till att tvister med en internationell anknytning kan lösas på ett förutsägbart och effektivt sätt till barnets bästa. Förslaget innehåller flera delar som är positiva ur ett barnrättsperspektiv och som förstärker barnets möjlighet till delaktighet.

Beslutsunderlag

Välfärdsförvaltningens beslutsförslag daterat 2 november 2020
Förslag till, Yttrande från Örnsköldsviks kommun, Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål (Ds 2020:18)
Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål (Ds 2020:18)

Humanistiska nämndens beslut

Humanistiska nämnden godkänner yttrande daterat 2 november 2020 över promemorian Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål (Ds 2020:18) och överlämnar det till Justitiedepartementet.

Delges:	Verkställs av:
Justitiedepartementet	

Justitiedepartementet

Yttrande Örnsköldsviks kommun, Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål (Ds 2020:18)

Humanistiska nämnden i Örnsköldsviks kommun vill inledningsvis framföra att de nya förslagen innehåller flera delar som är positiva ur ett barnrättsperspektiv. Det är positivt att lagstiftningen föreslås stärkas i syfte att förbättra rättssäkerheten för barn och föräldrar samt förenkla verkställighet av avgöranden om föräldraansvar inom EU. Förslaget förstärker barnets möjlighet till delaktighet vilket är i linje med Barnkonventionen och dess intentioner. Finns det möjlighet att höra barnet utan vårdnadshavares samtycke eller närvaro, blir förutsättningarna bättre i utredningsarbetet då dessa fördelar kan identifieras med förslaget:

- Barnet ges ökade möjligheter att få uttrycka åsikter kring sin egen situation i ett sammanhang där vuxnas röster kan vara väldigt starka.
- Barnets rätt till information kan säkerställas på ett bättre sätt
- Barnet ges möjlighet att höras av en opartisk och professionell person med syfte att klargöra hur barnet ser på sin egen situation
- Möjligheten till att minska eventuell påverkan från den närvarande föräldern stärks om möjligheten ges att ha enskilda samtal med barnet
- Vårdnadshavare kan tänkas befinna sig i olika delar av världen med begränsade möjligheter att finnas tillgängliga för att kunna samtycka till att försöka klargöra barnets inställning. Utan samtycke riskerar därför barnet att inte bli hört.

Att enligt förslaget förtydliga rättsläget och socialnämndens skyldigheter när det gäller barn som placeras över landsgränser är viktigt utifrån ett barn- och rättssäkerhetsperspektiv. Även om

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Social utredning

Linn Bodin 0660-882 28

linn.bodin@ornskoldsvik.se

Datum

2020-11-02

Ert datum

Beteckning

Humn/2020:141

Er beteckning

Ju2020/02783/L2

förslaget innebär en mycket begränsad inskränkning i det kommunala självstyret delar humanistiska nämnden slutsatsen att det allmänna intresset för att stärka skyddet för barn i internationella situationer är övervägande.

Förslaget innehåller även delar där humanistiska nämnden inte delar utredningens förslag och slutsatser. Humanistiska nämnden befarar att den kompetens och erfarenhet som krävs för att hantera internationella familjemål inte kommer att kunna uppnås av många kommuner. Det blir viktigt med stöd i hur handläggningen rent praktiskt ska genomföras i kommuner och domstolar. En risk som kan uppstå är att det blir stora skillnader för de enskilda beroende på vilken kommun och domstol som hanterar ärendet. Internationella ärenden kommer inte att vara aktuella så ofta inom vissa kommuner, medan andra kan tänkas få mer frekvent inflöde. Risken kan även identifieras i ärenden där personer har skyddade personuppgifter utifrån att det exempelvis förekommit våld i familjen. I sådana situationer blir det tydligt hur viktigt det är med kompetens, erfarenhet och en strukturerad handläggning för att säkerställa att våldsutsatta förblir trygga när flera aktörer är inblandade i processen. Tydliga nationella riktlinjer blir därför viktigt och att dessa finns tillgängliga i och med att bestämmelserna börjar gälla.

Humanistiska nämnden har annan uppfattning om den bedömning som gjorts kring kostnader för kommunerna. Utredningen visar på att bland annat socialtjänsterna kan komma få en viss ökning i arbetsbelastningen. Internationella ärenden kan kräva omfattande arbetsinsatser, vilket i sin tur kan betyda kännbara kostnader för kommunerna. Kostnaderna bedöms i utredningen vara obetydliga för kommunerna. Humanistiska nämnden delar inte utredningens bedömning.

Örnsköldsviks kommun
Humanistiska nämnden

Carolina Sondell
Ordförande

Postadress

Välfärdförvaltningen
SE-891 88 Örnsköldsvik
Org.nr 212000-2445
www.ornskoldsvik.se

Besöksadress

Järnvägsgatan 6, Örnsköldsvik
Förvaltningens e-postadress
valfard@ornskoldsvik.se

Telefon

0660-880 00 vx

Postgiro

12 58 90-4

Bankgiro

188-4774